

DOREWCZENIA ELEKTRONICZNE

Komentarz

redakcja naukowa
Agnieszka Skóra, Błażej Kwiatek

Marcin Adamczyk, Błażej Kwiatek, Agnieszka Skóra
Karolina Szelągowska, Karol Wach

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Wolters Kluwer

DOREWCZENIA ELEKTRONICZNE

Komentarz

redakcja naukowa
Agnieszka Skóra, Błażej Kwiatek

Marcin Adamczyk, Błażej Kwiatek, Agnieszka Skóra
Karolina Szelałowska, Karol Wach

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 5 stycznia 2023 r.

Recenzent

Dr hab. Grzegorz Sibiga, prof. INP PAN

Wydawca

Małgorzata Stańczak

Redaktor prowadzący

Paulina Ambroży

Opracowanie redakcyjne

Joanna Maź

Projekt okładek serii

Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

Komentarze do poszczególnych artykułów napisali:

Marcin Adamczyk – art. 51–57; art. 149–154; art. 159

Błażej Kwiatek – art. 2 pkt 2–4 i 8; art. 4; art. 7–10; art. 38–44; art. 58–60

Agnieszka Skóra – art. 1; art. 2 pkt 5–7; art. 3; art. 5–6; art. 45–50;

art. 147; art. 148; art. 155–158; art. 160–162

Karolina Szelągowska – art. 2 pkt 1 i 9; art. 11–24

Karol Wach – art. 25–37; art. 163–166

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność

Więcej na www.legalnakultura.pl

Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2023

ISBN 978-83-8286-892-0

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 728 313 462; e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

WSTĘP

Nowoczesne technologie nie tylko znajdują zastosowanie w życiu codziennym, lecz także stopniowo usprawniają sposób komunikacji z podmiotami publicznymi, w tym z organami państwa. Przydatność oraz wygodę ich stosowania dostrzega i rozumie również ustawodawca. W konsekwencji podejmowane są kroki w celu wdrożenia rozwiązań prawnych pozwalających na wykorzystanie tych technologii w obrocie prawnym. Od nieco ponad dwóch dekad jesteśmy świadkami procesu informatyzacji prawa, w tym także instytucji prawnych, które *ex definitione* wydawały się sprzężone z tradycyjną, papierową postacią dokonywania czynności. Ważne miejsce w tym procesie zajmuje – długo wyczekiwana – ustawa z 18.11.2020 r. o doręczeniach elektronicznych. Powołany akt prawny wprowadza nowy model korespondencji z podmiotami publicznymi. Jego istota polega – najogólniej – na kompleksowej regulacji doręczeń *stricte* elektronicznych (dokonywanych za pomocą publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego i kwalifikowanej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego) oraz hybrydowej formy doręczenia (publiczna usługa hybrydowa), będącej połączeniem usługi elektronicznej i papierowej. Doręczenia elektroniczne określone w komentowanej ustawie znajdują zastosowanie w wymianie korespondencji z podmiotami publicznymi (tj. m.in. do ustawowo uregulowanych postępowań przed podmiotami publicznymi oraz wymiany pism poza ustawowo uregulowanymi postępowaniami), o ile jej przepisy lub przepisy innych ustaw nie stanowią inaczej. W założeniu, w najbliż-

szej przyszłości, doręczenie elektroniczne ma stać się podstawowym narzędziem komunikowania się pomiędzy tymi podmiotami.

Chociaż – jak wspomniano – na co dzień posługujemy się nowoczesnymi technologiami, to zwykle rozumiemy je intuicyjnie i co do zasady nie interesują nas szczegóły ich działania. Natomiast na gruncie prawa ich zrozumienie i ocena prawidłowości ich funkcjonowania w wielu sytuacjach może bezpośrednio wpłynąć na nasze prawa lub obowiązki (np. właściwie ocenić skuteczność doręczenia elektronicznego decyzji administracyjnej albo wyroku sądowego).

Biorąc powyższe pod uwagę, autorzy, pod naszą redakcją, przygotowali komentarz do ustawy o doręczeniach elektronicznych. Zaprezentowano w nim omówienie poszczególnych przepisów ustawy o doręczeniach elektronicznych wraz z opisem zasad ich funkcjonowania w ramach całego systemu prawnego doręczeń elektronicznych. Ponadto w opracowaniu zawarte zostały praktyczne wyjaśnienia stosowania tych przepisów. Przedstawione poglądy i wnioski autorów są wynikiem ich wieloletniego doświadczenia naukowego oraz zawodowego, związanego ze stosowaniem prawa w ramach pracy w administracji publicznej lub w sektorze prywatnym. Komentując przepisy, autorzy wyrażają własne stanowisko.

Komentarz jest przeznaczony dla sędziów, adwokatów, radców prawnych oraz pracowników administracji publicznej, a także pracowników naukowych oraz studentów. Pozostajemy przy skromnym założeniu, że zawarte w nim rozważania prawne okażą się pomocne w rozwiązywaniu konkretnych zagadnień.

Stan prawny: 5.01.2023 r.

Gdańsk–Warszawa, styczeń 2023 r.

dr hab. Agnieszka Skóra, prof. UWM
dr Błażej Kwiatek

USTAWA

z dnia 18 listopada 2020 r.

o doręczeniach elektronicznych¹

(tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 569; zm.: Dz.U. z 2022 r. poz. 1002, poz. 2754)

¹ Niniejsza ustawa została notyfikowana Komisji Europejskiej w dniu 29 października 2019 r. pod numerem 2019/533/PL, zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz.U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), które wdraża dyrektywę (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz.Urz. UE L 241 z 17.09.2015, s. 1).

ROZDZIAŁ 1

Przepisy ogólne

Art. 1. [Przedmiot regulacji i podstawowe zasady doręczeń elektronicznych]

Ustawa określa:

- 1) zasady doręczania korespondencji z wykorzystaniem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego i publicznej usługi hybrydowej;
 - 2) zasady i warunki świadczenia publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego i publicznej usługi hybrydowej;
 - 3) zasady wykorzystywania kwalifikowanej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego do wymiany korespondencji z podmiotami publicznymi.
1. Przepis art. 1 u.d.e. wyznacza przedmiot regulacji ustawy o doręczeniach elektronicznych. Ustawa ta stanowi w założeniu kompleksową regulację doręczeń *stricte* elektronicznych (dokonywanych za pomocą publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego i kwalifikowanej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego) oraz hybrydowej formy doręczenia (publiczna usługa hybrydowa), będącej połączeniem usługi elektronicznej i papierowej. Doręczenia elektroniczne

określone w komentowanej ustawie znajdują zastosowanie w wymianie korespondencji z podmiotami publicznymi (tj. m.in. do ustawowo uregulowanych postępowań przed podmiotami publicznymi oraz wymiany pism poza ustawowo uregulowanymi postępowaniami), o ile jej przepisy lub przepisy innych ustaw nie stanowią inaczej (zob. kom. do art. 3 u.d.e.).

Komentowana ustawa określa zasady doręczenia korespondencji pomiędzy podmiotami publicznymi oraz pomiędzy podmiotami publicznymi i niepublicznymi (w tym z osobami fizycznymi). Zob. określenie podmiotu publicznego i podmiotu niepublicznego w kom. do art. 2 pkt 5 i 6 u.d.e.

2. Użyty w art. 1 u.d.e. termin „zasady” należy rozumieć jako podstawowe uregulowania wyznaczające charakter i konstrukcję prawną doręczeń elektronicznych i publicznej usługi hybrydowej.
3. Zgodnie z treścią art. 1 pkt 1 i 2 u.d.e. komentowana ustawa reguluje przesłanki zastosowania oraz zasady doręczania korespondencji za pomocą publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego i publicznej usługi hybrydowej. Usługi te świadczone są za pośrednictwem operatora wyznaczonego przez podmioty publiczne.
4. Analiza przepisu art. 1 pkt 1 i 2 u.d.e. w zw. z art. 4 i 5 u.d.e. pozwala na sformułowanie dwu podstawowych zasad doręczeń elektronicznych: zasady powszechności doręczeń elektronicznych oraz zasady pierwszeństwa doręczenia elektronicznego (m.in. zasady prymatu doręczeń elektronicznych nad doręczeniami papierowymi)². Zasada powszechności doręczeń elektronicznych wyraża się w ustanowieniu w komentowanej ustawie podstaw prawnych dla powszechnego stosowania doręczeń elektronicznych przez podmioty publiczne oraz stworzeniu powszechnej możliwości korzystania z usług w zakresie doręczeń elektronicznych

² A. Skóra, *O rewolucji w zakresie e-doręczeń raz jeszcze. Uwagi na tle art. 6 ustawy o doręczeniach elektronicznych*, „Studia Prawnoustrojowe” 2022/58, s. 474–475.

dla tych podmiotów niepublicznych, które są przygotowane pod względem prawnym i technicznym do wymiany korespondencji dokonywanej (w całości lub w części) w postaci elektronicznej³.

Zasada pierwszeństwa doręczenia w postaci elektronicznej oznacza, że wymienione w komentowanej ustawie sposoby doręczenia nie mają charakteru konkurencyjnego i podmiotom publicznym nie przysługuje swoboda w zakresie wyboru sposobu doręczenia. Jako domyślny i podstawowy sposób doręczenia korespondencji przez podmioty publiczne ustawa o doręczeniach elektronicznych przewiduje doręczanie za pomocą publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego. Publiczna usługa hybrydowa stanowi usługę subsydiarną (uzupełniającą), za pomocą której podmioty publiczne doręczają korespondencję w domyślnej postaci elektronicznej (dokumentu elektronicznego) osobom wykluczonym cyfrowo lub osobom, które na wymianę korespondencji w postaci elektronicznej z różnych przyczyn nie są jeszcze gotowe, zapewniając im w końcowej fazie doręczenia przekształcenie dokumentu elektronicznego w dokument papierowy. Zasada ta oznacza więc, że – o ile w przepisach samej ustawy o doręczeniach elektronicznych lub w przepisach innych ustaw nie przewidziano inaczej – ustawodawca wprowadza dla podmiotu publicznego domniemanie obowiązku doręczenia elektronicznego. Obowiązek ten został dla poszczególnych podmiotów rozłożony w czasie (zob. kom. do art. 155 u.d.e.).

Zasada prymatu doręczeń elektronicznych nad doręczeniami w postaci papierowej nie ma jednak zastosowania do podmiotu niepublicznego działającego samodzielnie, tj. bez profesjonalnego pełnomocnika wymienionego w art. 9 u.d.e., co oznacza, że – co do zasady – podmiot niepubliczny nie ma obowiązku korzystania z wymienionych w komentowanej ustawie doręczeń elektronicznych. Zdarzyć się jednak mogą sy-

³ Podobnie M. Wilbrandt-Gotowicz (*Współdziałanie podmiotów publicznych i niepublicznych w nowym systemie doręczeń elektronicznych a ochrona praw jednostki*, „Acta Iuridica Resoviensia” 2021/3, s. 398), która określa tę zasadę mianem metazasady inkluzywności doręczeń. Zob. też Rządowy projekt ustawy o doręczeniach elektronicznych, IX kadencja, druk sejm. nr 239, s. 7.

ROZDZIAŁ 8

Przepisy przejściowe, dostosowujące i przepis końcowy

Art. 147. [Doręczenie korespondencji przez ePUAP w okresie przejściowym]

1. Doręczenie korespondencji nadanej przez podmiot publiczny posiadający elektroniczną skrzynkę podawczą w ePUAP do innego podmiotu publicznego posiadającego elektroniczną skrzynkę podawczą w ePUAP jest równoważne w skutkach prawnych z doręczeniem przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego do dnia 30 września 2029 r.

2. Doręczenie korespondencji nadanej przez osobę fizyczną lub podmiot niebędący podmiotem publicznym, będące użytkownikami konta w ePUAP, do podmiotu publicznego posiadającego elektroniczną skrzynkę podawczą w ePUAP, w ramach usługi udostępnianej w ePUAP, jest równoważne w skutkach prawnych z doręczeniem przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektro-

nicznego, do czasu zaistnienia obowiązku stosowania niniejszej ustawy, o którym mowa w art. 155, przez ten podmiot publiczny.

3. Doręczenie korespondencji nadanej przez podmiot publiczny posiadający elektroniczną skrzynkę podawczą w ePUAP do osoby fizycznej lub podmiotu niebędącego podmiotem publicznym, o których mowa w ust. 2, stanowiącej odpowiedź na podanie albo wnioski złożone w ramach usługi udostępnionej w ePUAP, jest równoważne w skutkach prawnych z doręczeniem przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1–3, urzędowe poświadczanie odbioru, o którym mowa w art. 3 pkt 20 ustawy zmienianej w art. 105, jest równoważne dowodowi otrzymania, o którym mowa w art. 41.

1. System doręczeń elektronicznych z ustawy o doręczeniach elektronicznych jest nowym systemem, odrębnym od wcześniej funkcjonującej platformy ePUAP, tj. systemu teleinformatycznego służącego do porozumiewania się za pomocą środków komunikacji elektronicznej jednostek z organami administracji publicznej i innymi podmiotami publicznymi. Oba systemy nie są ze sobą w żaden sposób powiązane. Ponieważ docelowo system e-Doręczeń z ustawy o doręczeniach elektronicznych ma zastąpić ePUAP, ustawodawca statuuje w art. 147 u.d.e. przepisy przejściowe regulujące skutki prawne doręczeń dokonywanych przy wykorzystaniu elektronicznej skrzynki podawczej w związku ze stopniowym przechodzeniem podmiotów publicznych na publiczną usługę rejestrowanego doręczenia elektronicznego. Przepisy art. 147 u.d.e. zrównują skutki prawne obu systemów doręczeń, o ile doręczanie korespondencji między wskazanymi podmiotami nastąpi do 30.09.2029 r.
2. Przepis art. 147 ust. 1 u.d.e. określa zasady doręczania korespondencji między podmiotami publicznymi posiadającymi elektroniczną skrzynkę podawczą w ePUAP do 30.09.2029 r. Wskazuje on, że w tym terminie doręczenie korespondencji nadanej przez podmiot publiczny posiadający elektroniczną skrzynkę podawczą w ePUAP do innego podmiotu publicznego posiadającego elektroniczną skrzynkę podawczą w ePUAP

jest równoważne w skutkach prawnych z doręczeniem przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego. Rozwiązanie takie jest uzasadnione faktem, że nałożony na podmioty publiczne przez ustawodawcę obowiązek dokonywania doręczeń z wykorzystaniem usług wskazanych w ustawie o doręczeniach elektronicznych aktualizuje się w różnym czasie (por. kom. do art. 155 u.d.e.). Termin 30.09.2029 r. stanowi jednak końcową datę tego procesu.

3. Przepis art. 147 ust. 2 u.d.e. określa zasady doręczania korespondencji przez osobę fizyczną lub inny podmiot niebędący podmiotem publicznym do podmiotu publicznego, posiadające konta w ePUAP, do podmiotu publicznego posiadającego elektroniczną skrzynkę podawczą w ePUAP, w ramach usługi udostępnianej w ePUAP. W świetle komentowanego przepisu jest ono równoważne w skutkach prawnych z doręczeniem przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego, do czasu aktualizacji obowiązku stosowania ustawy o doręczeniach elektronicznych przez określony podmiot publiczny. Podobnie jak w przypadku wskazanym w przepisie art. 147 ust. 1 u.d.e., uregulowanie to znajduje uzasadnienie w tym, że nałożony na podmioty publiczne przez ustawodawcę obowiązek dokonywania doręczeń z wykorzystaniem usług wskazanych w ustawie o doręczeniach elektronicznych aktualizuje się w różnym terminie (por. kom. do art. 155 u.d.e.).
4. Przepis art. 147 ust. 3 u.d.e. określa zasady doręczania korespondencji nadanej przez podmiot publiczny posiadający elektroniczną skrzynkę podawczą w ePUAP do osoby fizycznej lub podmiotu niebędącego podmiotem publicznym, będących użytkownikami konta w ePUAP, stanowiącej odpowiedź na podanie albo wnioski złożone w ramach usługi udostępnionej w ePUAP. W jego świetle ustawodawca zrównuje ten sposób doręczenia dokonywany za pomocą ePUAP w zakresie skutków prawnych z doręczeniem przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego.
5. Przepis art. 147 ust. 4 u.d.e. zrównuje moc dowodową urzędowego poświadczenia odbioru, o którym mowa w art. 3 pkt 20 u.i.d.p., z dowodem

Ustawa o doręczeniach elektronicznych z 18 listopada 2020 r. to podstawowy akt normatywny ustanawiający nowe zasady doręczeń korespondencji drogą elektroniczną przez podmioty publiczne i do podmiotów publicznych.

W publikacji przedstawiono:

- doręczenie korespondencji z wykorzystaniem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego, kwalifikowanej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego i publicznej usługi hybrydowej;
- warunki przekształcania korespondencji – pisma w postaci elektronicznej – w przesyłkę listową (wydruk) w ramach publicznej usługi hybrydowej;
- terminy i zasady przyjęcia fikcji prawnej doręczenia zastępczego w publicznej usłudze rejestrowanego doręczenia elektronicznego, kwalifikowanej usłudze rejestrowanego doręczenia elektronicznego i publicznej usłudze hybrydowej;
- zasady reklamacji i postępowanie reklamacyjne za niewykonanie lub nienależyte wykonanie publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego i publicznej usługi hybrydowej, a także odpowiedzialność operatora wyznaczonego w tym zakresie;
- obowiązki ustawowe podmiotów publicznych, przedstawicieli zawodów prawniczych i przedsiębiorców wpisanych do KRS albo CEIDG.

W książce omówiono także zagadnienia wystawiania dowodu wysłania oraz dowodu otrzymania, funkcjonowania bazy adresów elektronicznych, w tym dostęp do niej i wyszukiwanie adresatów, a także nieprawidłowości w procesie doręczania oraz ich konsekwencje prawne.

Publikacja uwzględni najnowsze zmiany wprowadzone ustawą z 16 listopada 2022 r. o systemie teleinformatycznym do obsługi niektórych umów.

Prezentowane poglądy i wnioski są wynikiem wieloletniego doświadczenia naukowego oraz zawodowego autorów, związanego ze stosowaniem prawa w ramach pracy w administracji publicznej i w sektorze prywatnym.

Opracowanie jest przeznaczone zarówno dla pracowników administracji publicznej, jak i adwokatów, radców prawnych, sędziów. Zainteresuje także pracowników naukowych oraz studentów kierunków prawniczych.

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLWUER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 179 Zł (W TYM 5% VAT)